

Številka zadeve: U-I-249/10

Datum odločbe: 15.3.2012

Področje: sindikalna svoboda

Izrek: ugotovitev neskladnosti in dvoletni rok za odpravo neskladnosti

Dodatno: mnenje vlade, DZ ni odgovoril

Odločitev: število glasov **5 (za) : 4 (proti)**; število OLM: **1**

SAMO ZA: Deisinger, Korpič – Horvat, Mozetič, Sovdat in Jan Zobec

SAMO PROTI: Jadek Pensa, Klampfer in Petrič

OLM1: Pogačar

POVZETEK ZADEVE:

Prvi predlagatelj, Konfederacija sindikatov Slovenije PERGAM, je vložil zahtevo za presojo ustavnosti prvega do desetega odstavka 42. člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju in 2. člen Zakona o spremembi Zakona o sistemu plač v javnem sektorju, ker naj bi protiustavno spreminjali pogoje za veljavnost, spremembe in dopolnitve Kolektivne pogodbe za javni sektor, s čimer naj bi retroaktivno posegali v pridobljene pravice včlanjenih sindikatov in javnih uslužbencev, saj je brez udeležbe sindikatov že prišlo do podpisa dveh aneksov k Kolektivni pogodbi za javni sektor. Veljavna ureditev naj bi tako posegala v načelo socialne države iz 2. ustave in 76. člen ustave, ki varuje sindikalno svobodo, kot naj bi tudi nasprotovala 4. členu Konvencije Mednarodne organizacije dela št. 98 o uporabi načel o pravicah organiziranja in kolektivnega dogovarjanja, saj naj bi veljavna ureditev, s tem ko je znižala kvorum za reprezentativnost omejevala sindikalno svobodo reprezentativnih sindikatov. Drugi predlagatelj, Sindikat državnih organov Slovenije, navaja podobne razloge za neustavnost kot prvi predlagatelj. Tretji predlagatelj, Sindikat veterinarjev Slovenije, pa še izpodbija neustavnost ureditve zaradi kršitve 38. člena ustave, saj naj veljavna ureditev zahtevala posredovanje osebnih podatkov o članstvu sindikatov.

DZ ni odgovoril. Vlada je v svojem odgovoru zavrnila trditev predlagatelja kot neutemeljene, saj določba iz 76. člena ustave o sindikalni svobodi ni absolutne, temveč relativne narave. Zato lahko Vlade brez soglasja sindikatov enostransko spreminja Kolektivno pogodbo za javni sektor. Način ugotavljanja kvoruma tudi ne posega v posameznikovo pozitivno pravico do svobodnega včlanjevanja v sindikate. Po mnenju vlade izpodbijana ureditev ne posega v načela določenosti predpisov, pravne varnosti, prepovedi retroaktivnosti in obveznosti socialnega dialoga s sindikati, saj je delovala v javnem interesu, da se izogne težko popravljivim posledicam za delovanje države.

US sodišče je presodilo, da poseg v sindikalno svobodo sicer zasleduje ustavno dopusten cilj, a je nesorazmeren v ožjem smislu, torej teža posega v sindikalno svobodo ni bila sorazmerna vrednosti zasledovanega cilja. US je zato večinsko ugotovilo neskladnost prvega do desetega odstavka 42. člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju in 2. člen Zakona o spremembi

Zakona o sistemu plač v javnem sektorju z ustavo in zakonodajalcu naložilo dvoletni rok za odpravo neustavne zakonske ureditve. Odločilo pa je še, da se do uskladitve zakonske ureditve s ustavno odločbo še naprej uporabljajo prvi do deseti odstavek 42. člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju in Kolektivna pogodba o plačah o javnem sektorju.

Sodnica Pogačar je v svojem odklonilnem ločenem mnenju utemeljevala, da izpodbijana ureditev ne posega čezmerno v sindikalno svobodo reprezentativnih sindikatov do zastopanja svojih članov pri kolektivnih pogajanjih, saj naj bi imela država avtonomijo samostojno urejati pogoje za izvrševanje sindikalne svobode.

EKONOMSKA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe	PS			S	
Pozicija LM	OLM				
OLM1: Pogačar	2				
PROTI: Jadek Pensa, Klampfer, Pogačar in Petrič	1	1			
ZA: vsi ostali			1	1	1

Ekonomska dimenzija je podana v razmerju med državnim posegom v sindikalno svobodo reprezentativnih sindikatov in pridobljenimi kolektivnimi pravicami javnih uslužbencev. US je zaradi protiustavnosti razveljavilo prvi do deseti odstavek 42. člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju in 2. člen Zakona o spremembi Zakona o sistemu plač v javnem sektorju. S tem je US zavrnilo državni poseg na svobodni trg, ki izhaja iz varstva pridobljenih kolektivnih pravic in sindikalne svobode javnih uslužbencev in njihovih reprezentativnih sindikatov, zaradi česar ima odločba pozicijo 4 in ne 5, ker je US določilo daljši, dvoletni rok za odpravo ugotovljenih protiustavnosti, v tem vmesnem času pa kolektivna pogodba za javni sektor samo zaradi protiustavnosti, ugotovljenih s to odločbo ne morejo biti neveljavni. Povedano drugače, državni poseg v sindikalno svobodo bi lahko US zaščitilo z razveljavitvijo izpodbijanih določb in z takojšno izvršitvijo drugačne ureditve.

Nasprotna odločba bi pomenila ohranitev veljavne ureditve in državnega intervencionizma na svobodni trg, s čimer bi odločba potrdila državne posege v sindikalno svobodo in osebne dohodke javnih uslužbencev, zato je podana PS **pozicija 1**.

OLM ima **pozicijo 1**, saj nasprotuje bistvu odločitve večine, ko utemeljuje, da izpodbijana ureditev čezmerno posega v sindikalno svobodo reprezentativnih sindikatov do zastopanja

svojih članov pri kolektivnih pogajanjih in finančno svobodo javnih uslužbencev in utemeljuje, da je, nasprotno, takšen poseg primeren in nujen.

DRUŽBENA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe	Nerazporejeno				

Odločba se v ničemer ne nanaša na horizontalna razmerja med družbenimi skupinami ali manjšino in večino, zato družbena dimenzija ni podana.

AVTORITARNA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe	S				PS
Pozicija LM					OLM
OLM1: Pogačar					2
PROTI: Jadek Pensa, Klampfer, Pogačar in Petrič				1	1
ZA: vsi ostali	1	1			

US je v odločbi dalo prav argumentom predlagatejev tako, da je razveljavilo prvi do deseti odstavek 42. člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju in 2. člen Zakona o spremembi Zakona o sistemu plač v javnem sektorju z ustavo, ker je zakonodajalec, čeprav je zasledoval ustavno dopusten cilj, čezmerno posegel v sindikalno svobodo in retroaktivno posegel v pridobljene pravice sindikatom, njihovim članom in javnim uslužbencem. S tem je dalo prednost sindikalni svobodi reprezentativnih sindikatov in pridobljenim pravicom javnih uslužbencev pred stabilnostjo pravnega reda, zato ima odločba **pozicijo 1**.

PS ima **pozicijo 5**, saj bi v tem primeru US v celoti zavrnilo argumente predlagateljev in bi dalo prednost avtoritativni naravi normativnega reda, s tem da bi ugotovilo, da zakonodajalec ni čezmerno posegel v sindikalno svobodo in pridobljene pravice.

OLM ima **pozicijo 1**, saj nasprotuje bistvu odločitve večine, ko utemeljuje, da izpodbijana ureditev ni posegala čezmerno v sindikalno svobodo reprezentativnih sindikatov do zastopanja svojih članov pri kolektivnih pogajanjih in je zagovarjala stališče, da je veljavna ureditev ustavno skladna.

MEDNARODNA PRAVNA VPETOST (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno-NC)		
Odločitev in sodniki ZA	3	<i>Odločba se sklicuje na mednarodno pravo in sodno prakso, vendar ju ne uporabi kot enega izmed odločilnih argumentov.</i>
OLM1: Pogačar	3	<i>Mnenje se sklicuje na mednarodno pravo, vendar ga ne uporabi kot enega izmed odločilnih argumentov.</i>
Odločitev in sodniki PROTI	NC	/

NAKLONJENOST VLADI (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno - NC)		
Odločitev in sodniki ZA	1	<i>US je odločilo drugače, kot sledi iz mnenja vlade.</i>
OLM1: Pogačar	4	<i>OLM sledi mnenju vlade z vsebinsko podobno utemeljitvijo.</i>
Odločitev in sodniki PROTI	NC	/